

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

I. ΔΑΚΤΥΛΙΩΣΕΙΣ ΣΕ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΔΑΚΤΥΛΙΩΣΕΙΣ ΠΟΥΛΙΩΝ ΑΓΡΟΚΤΗΜΑ ΤΟΥ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ ΔΑΣΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ ΣΤΑ ΒΑΣΙΛΙΚΑ

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ - Σ. Καζαντζίδης 2

ΔΑΚΤΥΛΙΩΣΕΙΣ ΠΟΥΛΙΩΝ ΣΤΗ ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ - Ά. Németh 4

ΔΑΚΤΥΛΙΩΣΕΙΣ ΠΟΥΛΙΩΝ ΣΤΟΥΣ ΥΓΡΟΤΟΠΟΥΣ ΤΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΑΡΝΗΘΑ - Χ. Αλιβιζάτος 5

ΔΑΚΤΥΛΙΩΣΕΙΣ ΠΟΥΛΙΩΝ ΣΤΟ ΑΤΤΙΚΟ ΖΩΟΛΟΓΙΚΟ ΠΑΡΚΟ- Χ. Αλιβιζάτος 6

ΔΑΚΤΥΛΙΩΣΕΙΣ ΠΟΥΛΙΩΝ ΣΤΗΝ ΑΤΤΙΚΗ ΚΑΙ ΤΟ ΔΑΣΟΣ ΣΥΓΓΡΟΥ- Μ. Δημάκη 7

ΔΑΚΤΥΛΙΩΣΕΙΣ ΠΟΥΛΙΩΝ ΣΤΟ ΑΚΡΩΤΗΡΙΟ ΤΑΙΝΑΡΟ- J. Morgan, T. Collins 9

ΔΑΚΤΥΛΙΩΣΕΙΣ ΠΟΥΛΙΩΝ ΣΤΟΝ ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΟ ΣΤΑΘΜΟ ΑΝΤΙΚΥΘΗΡΩΝ- Χ. Μπαρμπούτης 10

ΔΑΚΤΥΛΙΩΣΕΙΣ ΠΟΥΛΙΩΝ ΣΤΗ ΛΕΣΒΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΧΙΟ- Ε. Γαληνού 11

II. ΔΑΚΤΥΛΙΩΣΕΙΣ ΕΙΔΩΝ

ΔΑΚΤΥΛΙΩΣΕΙΣ ΛΕΥΚΩΝ ΠΕΛΑΡΓΩΝ- ΕΠΑΝΕΥΡΕΣΕΙΣ- Ε. Στέτζ 13

ΔΑΚΤΥΛΙΩΣΗ ΛΕΥΚΩΝ ΠΕΛΑΡΓΩΝ ΣΤΗΝ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ- Λ. Κάρτα 15

ΔΑΚΤΥΛΙΩΣΗ ΛΕΥΚΩΝ ΠΕΛΑΡΓΩΝ ΣΤΟ ΝΟΜΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ- Β. Νούτσου 17

ΔΑΚΤΥΛΙΩΣΕΙΣ ΘΑΛΑΣΣΟΠΟΥΛΙΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΟΕ- Δ. Πορτόλου, Α. Ευαγγελίδης, Δ. Χρηστίδη 19

ΔΑΚΤΥΛΙΩΣΕΙΣ ΑΡΤΕΜΗΔΩΝ ΣΤΟ ΙΟΝΙΟ- Π. Καραγιάννη 22

III. ΆΛΛΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ

EUFLYNET MEETING & TRAINING SCHOOL- Στ. Ζαννέτος 25

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΕΝΤΥΠΟΥ ΥΛΙΚΟΥ ΤΟΥ ΕΚΔΠ- Μ. Δημάκη 26

ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΣΤΟ ΑΛΣΟΣ ΣΥΓΓΡΟΥ- Μ. Δημάκη 27

Σημείωμα από την εκδοτική ομάδα

Αγαπητά μας μέλη, αγαπητές φίλες και φίλοι,

Αισίως φτάσαμε στο 3ο Τεύχος του Ενημερωτικού Δελτίου του Ελληνικού Κέντρου Δακτυλίωσης Πουλιών (ΕΚΔΠ). Διαβάζοντάς το μπορείτε να ενημερωθείτε για τις δράσεις δακτυλίωσης που υλοποιούνται στη χώρα μας, με σκοπό τη μελέτη της βιολογίας των πουλιών με έμφαση στη μετανάστευση αυτών.

Κατά το 2024 υπήρχαν λιγότερα Έργα και Προγράμματα που να αφορούν δακτυλίωσεις πουλιών, για αυτό το λόγο και στο 3^ο Τεύχος δημοσιεύονται λιγότερες εργασίες συγκριτικά με τα δύο προηγούμενα τεύχη.

Στο 3^ο Τεύχος περιλαμβάνονται άρθρα με πληροφορίες από τις δακτυλιωτικές εξορμήσεις που πραγματοποιήθηκαν κατά το 2024 στην Ελλάδα, ενδιαφέροντα νέα για επανευρέσεις πουλιών, δακτυλίωσεις που προγραμματίζονται για το 2025 και άλλα. Κατά το 2024 πραγματοποιήθηκαν δακτυλίωσεις στα Αντικύθηρα, στην Αττική, στη Λέσβο και στη Θεσσαλονίκη. Πολύ σημαντικές είναι και οι δακτυλίωσεις συγκεκριμένων ειδών όπως των Λευκών Πελαργών και των θαλασσοπουλιών (Μύχοι, Αιγαιόγλαροι, Υδροβάτες και Αρτέμηδες).

Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου του ΕΚΔΠ συναντώνται τουλάχιστον μία φορά τον μήνα για να εξασφαλίσουν τη σωστή λειτουργία του Κέντρου Δακτυλίωσης. Οι σημαντικότερες από τις αποφάσεις και τις δράσεις μας κατά το 2024 αφορούν:

- Θέματα δακτυλίωσης αρπακτικών μετά από περίθαλψη.
- Δημιουργία ανανεωμένων/επικαιροποιημένων αιτήσεων των δακτυλιωτών.
- Δημιουργήθηκε το πρώτο ενημερωτικό φυλλάδιο καθώς και 2 ενημερωτικά banners του ΕΚΔΠ.
- Πραγματοποιήθηκαν συναντήσεις με αντιπροσώπους Υπουργείων και άλλων οργανισμών/φορέων και ενημέρωση αυτών για το Έργο μας.
- Δημιουργία νέου Τραπεζικού Λογαριασμού του ΕΚΔΠ στην Alpha Bank.

Τα ενεργά μέλη του ΕΚΔΠ είναι 67! Δεκατρείς είναι Αδειούχοι Δακτυλιωτές, 9 είναι Δόκιμοι, 19 Ειδικοί Δακτυλιωτές, 11 Μαθητευόμενοι Δακτυλιωτές και 4 Μαθητευόμενοι Ειδικοί Δακτυλιωτές. Έντεκα ακόμα δακτυλιωτές του εξωτερικού δακτυλιώνουν συστηματικά στη χώρα μας.

Σας ευχόμαστε καλή ανάγνωση

Η εκδοτική ομάδα

Μαρία Δημάκη, Σάββας Καζαντζίδης, Ελένη Γαληνού

Σχεδιασμός

Σοφία - Ελένη Κερχουλά

Φωτογραφία εξωφύλλου

Μαριετίνα Λυκογεώργου

Λεπτομέρεια φτερούγας από Καρδερίνα (*Carduelis carduelis*)
(φωτ. Ε. Γαληνού)

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

I. ΔΑΚΤΥΛΙΩΣΕΙΣ ΣΕ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΔΑΚΤΥΛΙΩΣΕΙΣ ΠΟΥΛΙΩΝ ΑΓΡΟΚΤΗΜΑ ΤΟΥ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ ΔΑΣΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ ΣΤΑ ΒΑΣΙΛΙΚΑ

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ - Σ. Καζαντζίδης 2

ΔΑΚΤΥΛΙΩΣΕΙΣ ΠΟΥΛΙΩΝ ΣΤΗ ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ - Ά. Németh 4

ΔΑΚΤΥΛΙΩΣΕΙΣ ΠΟΥΛΙΩΝ ΣΤΟΥΣ ΥΓΡΟΤΟΠΟΥΣ ΤΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΑΡΝΗΘΑ - Χ. Αλιβιζάτος 5

ΔΑΚΤΥΛΙΩΣΕΙΣ ΠΟΥΛΙΩΝ ΣΤΟ ΑΤΤΙΚΟ ΖΩΟΛΟΓΙΚΟ ΠΑΡΚΟ- Χ. Αλιβιζάτος 6

ΔΑΚΤΥΛΙΩΣΕΙΣ ΠΟΥΛΙΩΝ ΣΤΗΝ ΑΤΤΙΚΗ ΚΑΙ ΤΟ ΔΑΣΟΣ ΣΥΓΓΡΟΥ- Μ. Δημάκη 7

ΔΑΚΤΥΛΙΩΣΕΙΣ ΠΟΥΛΙΩΝ ΣΤΟ ΑΚΡΩΤΗΡΙΟ ΤΑΙΝΑΡΟ- J. Morgan, T. Collins 9

ΔΑΚΤΥΛΙΩΣΕΙΣ ΠΟΥΛΙΩΝ ΣΤΟΝ ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΟ ΣΤΑΘΜΟ ΑΝΤΙΚΥΘΗΡΩΝ- Χ. Μπαρμπούτης 10

ΔΑΚΤΥΛΙΩΣΕΙΣ ΠΟΥΛΙΩΝ ΣΤΗ ΛΕΣΒΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΧΙΟ- Ε. Γαληνού 11

II. ΔΑΚΤΥΛΙΩΣΕΙΣ ΕΙΔΩΝ

ΔΑΚΤΥΛΙΩΣΕΙΣ ΛΕΥΚΩΝ ΠΕΛΑΡΓΩΝ- ΕΠΑΝΕΥΡΕΣΕΙΣ- Ε. Στέτς 13

ΔΑΚΤΥΛΙΩΣΗ ΛΕΥΚΩΝ ΠΕΛΑΡΓΩΝ ΣΤΗΝ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ- Λ. Κάρτα 15

ΔΑΚΤΥΛΙΩΣΗ ΛΕΥΚΩΝ ΠΕΛΑΡΓΩΝ ΣΤΟ ΝΟΜΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ- Β. Νούτσου 17

ΔΑΚΤΥΛΙΩΣΕΙΣ ΘΑΛΑΣΣΟΠΟΥΛΙΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΟΕ- Δ. Πορτόλου, Α. Ευαγγελίδης, Δ. Χρηστίδη 19

ΔΑΚΤΥΛΙΩΣΕΙΣ ΑΡΤΕΜΗΔΩΝ ΣΤΟ ΙΟΝΙΟ- Π. Καραγιάννη 22

III. ΆΛΛΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ

EUFLYNET MEETING & TRAINING SCHOOL- Στ. Ζαννέτος 25

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΕΝΤΥΠΟΥ ΥΛΙΚΟΥ ΤΟΥ ΕΚΔΠ- Μ. Δημάκη 26

ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΣΤΟ ΑΛΣΟΣ ΣΥΓΓΡΟΥ- Μ. Δημάκη 27

ΔΑΚΤΥΛΙΩΣΕΙΣ ΣΕ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΔΑΚΤΥΛΙΩΣΕΙΣ ΠΟΥΛΙΩΝ ΣΤΟ ΑΓΡΟΚΤΗΜΑ ΤΟΥ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ ΔΑΣΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ ΣΤΑ ΒΑΣΙΛΙΚΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Σάββας Καζαντζίδης
Ινστιτούτο Δασικών Ερευνών/
ΕΛΓΟ ΔΗΜΗΤΡΑ
E-mail: savkaz@elgo.gr,

Στο αγρόκτημα του Ινστιτούτου Δασικών Ερευνών, κοντά στα Βασιλικά της Θεσσαλονίκης λειτουργεί από το 2007 ένας σταθμός δακτυλίωσης πουλιών του Ελληνικού Κέντρου Δακτυλίωσης Πουλιών. Το αγρόκτημα είναι έκτασης περίπου 300 στρεμμάτων με καλλιέργειες διαφόρων δασικών ειδών δένδρων (πεύκα, δρυς, ακακίες, φράξοι, κ.ά.) και θάμνων, πολλά από τα οποία φυτεύτηκαν έως 60 περίπου χρόνια πριν. Κάποιες από τις φυτείες δεν διαχειρίζονται πλέον και η βλάστηση εκεί προσομοιάζει σε φυσική με πλούσια αναγέννηση και μεγάλη ποικιλία ειδών φυτών. Το αγρόκτημα, τοποθετημένο σε μια περιοχή με αγροτικές καλλιέργειες και βιοτεχνίες αποτελεί νησίδα φυσικής (ή ημιφυσικής) βλάστησης όπου διαβιούν τόσο άγρια πουλιά όσο και θηλαστικά αλλά και μεγάλη ποικιλία ερπετών, αμφιβίων, εντόμων κ.ά.

Ο σκοπός της λειτουργίας του σταθμού είναι η μελέτη της μετανάστευσης των πουλιών, η έρευνα για τη βιολογία και την οικολογία των πουλιών, καθώς και η διερεύνηση του πληθυσμού των πουλιών που διαβιούν στο αγρόκτημα του Ινστιτούτου. Ο σταθμός δακτυλίωσης λειτουργεί σε τακτική βάση από μία έως τέσσερις φορές το μήνα, συνήθως Κυριακές. Για την παγίδευση των πουλιών χρησιμοποιούνται δίχτυα και περιστασιακά άλλου τύπου παγίδες όπως π.χ. παγίδα για κορακοειδή (Australian crow trap).

Στη δακτυλίωση συμμετέχουν δακτυλιωτές καθώς και πολλοί που ενδιαφέρονται να εκπαιδευτούν στη δακτυλίωση ή να μάθουν για τα πουλιά γενικότερα. Επίσης, συμμετέχουν φοιτητές στο πλαίσιο της πρακτικής τους άσκησης στο Ινστιτούτο Δασικών Ερευνών που γίνεται με βάση τη συνεργασία του Ινστιτούτου μας με τα πανεπιστημιακά ιδρύματα. Επιπλέον, το Ινστιτούτο επισκέπτονται μαθητές σχολείων της Θεσσαλονίκης (δημοτικά και γυμνάσια) όπου πραγματοποιείται ενημέρωση για τα δάση, τα έντομα και τα πουλιά, για τα οποία πραγματοποιείται επίδειξη δακτυλίωσης με πολλή συζήτηση για τη μετανάστευση των πουλιών, τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν, τι πρέπει να κάνουμε για να τα προστατέψουμε, κ.ά.

Στα 18 έτη λειτουργίας του σταθμού έχουν δακτυλιωθεί περισσότερα από 7.200 πουλιά (περίπου 400 πουλιά το χρόνο) από 60 διαφορετικά είδη. Κάποια από αυτά αναπαράγονται στο αγρόκτημα και μένουν όλο το χρόνο εκεί. Τα περισσότερα όμως είδη είναι μεταναστευτικά που παραμένουν λίγο διάστημα κατά τη διάρκεια της μετανάστευσης και κάποια από τα οποία αναπαράγονται στο αγρόκτημα. Επίσης, το αγρόκτημα αποτελεί περιοχή διαχείμασης πολλών ειδών πουλιών που αναπαράγονται σε ορεινές ή πιο βόρειες περιοχές.

Τουλάχιστον 1000 από τα πουλιά που δακτυλιώθηκαν, από 26 είδη, έχουν ξαναπιαστεί στο αγρόκτημα από μία έως πέντε φορές το καθένα έως και πέντε χρόνια μετά τη δακτυλίωσή τους. Το γεγονός αυτό μαρτυρά τη σημασία που έχει το αγρόκτημα για κάποια είδη που το χρησιμοποιούν σε τακτική βάση ως περιοχή αναπαραγωγής ή διαχείμασης.

Χαρακτηριστική ήταν η περίπτωση ενός αηδονιού που ερχόταν για τρία συνεχόμενα έτη για να αναπαραχθεί στον ίδιο θάμνο αλλά και πολλών Βασιλίσκων που έρχονται κάθε χειμώνα να διαχειμάσουν στο αγρόκτημα.

Η σύνθεση των πουλιών αλλάζει ανάλογα με την εποχή, κάτι που αποδεικνύει ότι τα δάση αποτελούν πολύ δυναμικά οικοσυστήματα με συνεχείς μεταβολές που επηρεάζουν την κοινότητα των πουλιών.

Γαλαζοπαπαδίτσα (*Cyanistes caeruleus*)
(φωτ. Σ. Καζαντζίδης).

Ο μεγαλύτερος αριθμός πουλιών πιάνεται κατά τη φθινοπωρινή μετανάστευση (Αύγουστος – Οκτώβριος) ενώ σχετικά μεγάλος είναι και ο αριθμός των πουλιών τον χειμώνα.

Στα είδη που αναπαράγονται στο αγρόκτημα περιλαμβάνονται Καλόγεροι (σε φυσικές ή τεχνητές φωλιές), Αηδόνια, Ωχροστριτοσίδες, Καρακάξες, Κίτσες, Βραχοκίρκινεζα, Γερακίνες και αρκετά ακόμη.

Τα είδη που δακτυλιώθηκαν περισσότερο είναι ο Θαμνοφυλλοσκόπος και ο Μαυροσκούφης, που πιάνονται κυρίως κατά τη φθινοπωρινή μετανάστευση καθώς και ο Καλόγερος που πιάνεται σχεδόν όλο το χρόνο. Κατά το χειμώνα οι Γαλαζοπαπαδίτσες, οι Κοκκινολαίμηδες και οι Πυρροβασιλίσκοι είναι τα πολυπληθέστερα είδη. Ο μέσος ετήσιος αριθμός των πουλιών που πιάνονται στα δίχτυα ελάχιστα άλλαξε όλα αυτά τα χρόνια. Ωστόσο, παρατηρήθηκαν διαφορές ανάλογα με τα είδη. Κάποια είδη που πιάνονταν τα πρώτα χρόνια της έρευνας είναι πλέον ελάχιστα ή σταμάτησαν να έρχονται στο αγρόκτημα. Αντίθετα, κάποια άλλα ενώ απουσίαζαν τα πρώτα χρόνια, τώρα παρατηρούνται όλο και συχνότερα.

Η γνώση για τα πουλιά που προέκυψε από τη λειτουργία του σταθμού είναι ενδιαφέρουσα κι έχει αποτυπωθεί σε πολλά άρθρα σε περιοδικά και πρακτικά εθνικών και διεθνών συνεδρίων. Η έρευνα στο αγρόκτημα του Ινστιτούτου Δασικών Ερευνών είναι συνεχής και βασίζεται στη συμμετοχή εθελοντών, χωρίς τους οποίους θα ήταν αδύνατη η λειτουργία του. Συνολικά, 38 εθελοντές συμμετείχαν στις δακτυλιώσεις όλα αυτά τα χρόνια. Τους ευχαριστώ ιδιαίτερα.

Κοκκινοτσιροβάκος (*Curtus cantillans*)
(φωτ. Σ. Καζαντζίδης).

ΔΑΚΤΥΛΙΩΣΕΙΣ ΠΟΥΛΙΩΝ ΣΤΗ ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ

Άκος Németh
Κέντρο Δακτυλίωσης
Βουδαπέστης (Ουγγαρία)
E-mail: birdingklub@gmail.com

Συνεχίστηκε και το 2024 το πρόγραμμα μελέτης της διαχείρισης της Μουστακοποταμίδας (*Acrocephalus melanopogon*) από την ομάδα Ούγγρων δακτυλιωτών, σε συνεργασία με το κέντρο δακτυλίωσης της Βουδαπέστης, με επικεφαλής τον Άκος Németh. Το πρόγραμμα αυτό ξεκίνησε το 2005 και συνεχίζεται αδιάκοπα από τότε, με εξαίρεση την περίοδο της πανδημίας.

Το 2024 δακτυλιώθηκαν 5.582 πουλιά από 11 Οκτωβρίου έως 9 Νοεμβρίου. Οι δακτυλίωσεις έγιναν στον Αμβρακικό Κόλπο, όπου έχει επικεντρωθεί η δραστηριότητα τα τελευταία χρόνια (3.201 άτομα), καθώς και στο Κοτύχι και τη Λάμια (Αχαΐα) (2.381 άτομα). Σε αυτά τα σύνολα περιλαμβάνονται 1.984 Μουστακοποταμίδες, που είναι το είδος με τις περισσότερες συλλήψεις, και με αρκετές επανασυλλήψεις από την Ουγγαρία, και ακολουθούν κατά σειρά αφθονίας 742 Ψευταηδόνια (*Cettia cetti*), 482 Καλαμοσίχλωνα (*Emberiza schoeniclus*) και 447 Μαυροσκούφηδες (*Sylvia atricapilla*). Επίσης δακτυλιώθηκαν σπάνια είδη όπως 75 Γαλαζολαίμηδες (*Luscinia svecica*), δύο Λευκόφρυδες Ποταμίδες (*Acrocephalus agricola*), και από ένα άτομο Διπλοκελάδας (*Anthus richardi*), Σκουροφυλλοσκόπου (*Phylloscopus fuscatus*), Κιτρινόφρουδου Φυλλοσκόπου (*Phylloscopus inornatus*) και Ναυοσίχλονου (*Emberiza pusilla*).

Μουστακοποταμίδα (*Acrocephalus melanopogon*)
(φωτ. Ε. Στετς).

ΔΑΚΤΥΛΙΩΣΕΙΣ ΠΟΥΛΙΩΝ ΣΤΟΥΣ ΥΓΡΟΤΟΠΟΥΣ ΤΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΑΡΝΗΘΑ

Χαράλαμπος Αλιβιζάτος
Δρ. Ορνιθολόγος
E-mail: xaraaliv@otenet.gr

Κατά το 2024, στην Αττική, πραγματοποιήθηκαν δακτυλιώσεις από την ομάδα μου, όλους τους μήνες του χρόνου. Οι περιοχές δακτυλίωσης ήταν η Μπρέξιζα, ο Σχινιάς και η Λούτσα (Υγρότοπος Αρτέμιδας), ενώ μεμονωμένες εξορμήσεις έγιναν και στο Λουτρό Σπάτων, στο Κορώπι και την Πάρνηθα.

Θαμνοψάλτης (*Prunella modularis*)
(φωτ. Ν. Βογιατζής).

Τα δίχτυα στήνονταν τις πρωινές ή απογευματινές ώρες. Στη Μπρέξιζα τα δίχτυα στήνονταν σε συστάδες καλαμιών και αρμυρικών, στο Σχινιά κυρίως σε ελώδεις ανοιχτές περιοχές και συστάδες αρμυρικών, στη Λούτσα κυρίως στο ανάχωμα ανάμεσα στα αρμυρίκια και στις υπόλοιπες περιοχές κυρίως σε ενδιαιτήματα με δένδρα και θάμνους. Κάθε φορά στήνονταν 5-6 δίχτυα. Στα περισσότερα δίχτυα τοποθετούνταν και περίπου 3 με 4 φωνές πουλιών. Συνολικά δακτυλιώθηκαν 703 πουλιά από 41 είδη.

Κατά τον χειμώνα δακτυλιώθηκαν 21 πουλιά από 7 είδη σε 2 εξορμήσεις. Το πιο πολυάριθμο ήταν ο Μαυροσκούφης (*Sylvia atricapilla*). Κατά την άνοιξη δακτυλιώθηκαν 69 πουλιά από 12 είδη σε 7 εξορμήσεις. Το πιο πολυάριθμο ήταν η Ναυοσκαλίδρα (*Calidris minuta*), που δακτυλιώθηκε μόνο στο Σχινιά.

Το καλοκαίρι δακτυλιώθηκαν 155 πουλιά από 14 είδη σε 9 εξορμήσεις. Πολυαριθμότερο ήταν το Σταβλοχελίδονο (*Hirundo rustica*), που δακτυλιώθηκε μόνο στη Λούτσα. Το φθινόπωρο δακτυλιώθηκαν 458 πουλιά από 22 είδη σε 9 εξορμήσεις. Το πιο πολυάριθμο ήταν ο Μαυροσκούφης.

Υπήρξαν αρκετές επανασυλλήψεις πουλιών που είχε δακτυλιώσει η ομάδα μας, κυρίως στη Μπρέξιζα. Επίσης στη Μπρέξιζα είχαμε και μία διεθνή επανασύλληψη – ενός Μαυροσκούφη από την Ουγγαρία.

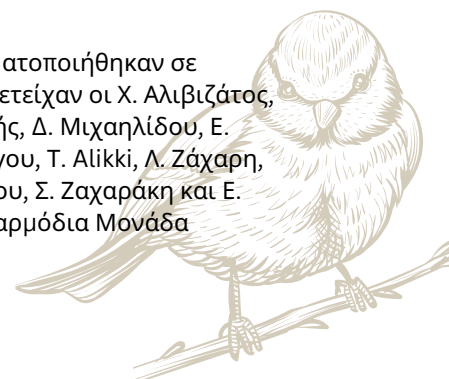

Γιδοβύζι (*Caprimulgus europaeus*)
(φωτ. Ν. Βογιατζής).

Μαχητής (*Calidris pugnax*)
(φωτ. Ν. Βογιατζής).

Οι δακτυλιώσεις πραγματοποιήθηκαν σε εθελοντική βάση. Συμμετείχαν οι Χ. Αλιβιζάτος, Γ. Βλαχάκη, Ν. Βογιατζής, Δ. Μιχαηλίδου, Ε. Σουρτζή, Μ. Λυκογεώργου, Τ. Αlikki, Λ. Ζάχαρη, καθώς οι Μ. Παπανδρέου, Σ. Ζαχαράκη και Ε. Κρητσωτάκης από την αρμόδια Μονάδα Διαχείρισης.

ΔΑΚΤΥΛΙΩΣΕΙΣ ΠΟΥΛΙΩΝ ΣΤΟ ΑΤΤΙΚΟ ΠΑΡΚΟ

Κατά το 2024, κατά τους θερινούς κυρίως μήνες (Ιούνιο ως Σεπτέμβριο), πραγματοποιήθηκαν δακτυλιώσεις πουλιών που βρίσκονταν υπό περίθαλψη στο κέντρο πρώτων βοηθειών της ANIMA και μεταφέρθηκαν στους κλωβούς (μη επισκέψιμους για το κοινό) του Αττικού Ζωολογικού Πάρκου για την ολοκλήρωση της επανένταξης τους. Ήταν σχεδόν όλοι νεοσσοί αρπακτικών και Σταχτοτσικνιάδων (*Ardea cinerea*). Οι δακτυλιώσεις πραγματοποιούνται πριν την απελευθέρωση των πουλιών.

Δακτυλιώθηκαν συνολικά 114 πουλιά από 10 είδη. Τα είδη που δακτυλιώθηκαν σε μεγαλύτερους αριθμούς ήταν ο Γκιώνης (*Otus scops*), το Βραχοκικινέζο (*Falco tinnunculus*), το Κικινέζι (*Falco naumanni*) και η Γερακίνα (*Buteo buteo*). Δακτυλιώθηκαν, επίσης, και πιο ασυνήθιστα είδη, όπως ο Τσίφτης (*Milvus migrans*), το Διπλοσάινο (*Accipiter gentilis*) και ο Γελαδάρης (*Bubulcus ibis*). Τα περισσότερα από τα πουλιά απελευθερώθηκαν είτε στην ευρύτερη περιοχή του Αττικού Ζωολογικού Πάρκου, είτε σε διάφορες άλλες περιοχές της Αττικής.

Οι δακτυλιώσεις πραγματοποιήθηκαν σε εθελοντική βάση. Συμμετείχαν οι Χ. Αλιβιζάτος, Ν. Βογιατζής & Γ. Βλαχάκη.

Χαράλαμπος Αλιβιζάτος
Δρ. Ορνιθολόγος
E-mail: xaraaliv@otenet.gr

Κικινέζι (*Falco naumanni*)
(φωτ. Ν. Βογιατζής).

Κουκουβάγια (*Athene noctua*)
(φωτ. Ν. Βογιατζής).

ΔΑΚΤΥΛΙΩΣΕΙΣ ΠΟΥΛΙΩΝ ΣΤΗΝ ΑΤΤΙΚΗ (ΔΑΣΟΣ ΣΥΓΓΡΟΥ)

Κατά το 2024 πραγματοποιήθηκαν δακτυλιώσεις πουλιών σε τέσσερις περιοχές στην Αττική. Η ομάδα του ΕΚΔΠ πραγματοποιεί εθελοντικά τις δακτυλιώσεις και βασικοί τους στόχοι είναι η μελέτη της μετανάστευσης και διαχείρισης των πτηνών στον αστικό και περιβάλλοντα ιστό, η εκπαίδευση νέων δακτυλιωτών και η ενημέρωση του κοινού για τους σκοπούς και τη σημασία των δακτυλιώσεων.

Οι περιοχές στις οποίες πραγματοποιήθηκαν δακτυλιώσεις στην Αττική, από την παρούσα ομάδα, ήταν πέντε δίνοντας έμφαση στο Δάσος Συγγρού. Το Δάσος Συγγρού βρίσκεται στα Βόρεια Προάστια της Αθήνας και αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα Αστικά Πάρκα της πρωτεύουσας.

Οι δακτυλιώσεις, στην περιοχή ξεκίνησαν τον Νοέμβριο του 2023 και συνεχίζονται συστηματικά. Τα δίκτυα τοποθετούνται σε μακία βλάστηση, σε ελαιώνα, φιστικιές και πευκοδάσος. Κατά το 2024 δακτυλιώσαμε συνολικά, σε 16 ημέρες, 540 πουλιά τα οποία ανήκουν σε 30 είδη. Τα περισσότερα πουλιά πιάνονται φθινόπωρο και χειμώνα στο Δάσος Συγγρού, κάτι που υποδηλώνει τη σημασία της περιοχής για τα πουλιά που περνάνε τον χειμώνα τους στην πόλη.

Τα πιο κοινά είδη που δακτυλιώθηκαν κατά το 2024, ήταν ο Μαυροσκούφης (*Sylvia atricapilla*) 316 άτομα (ποσοστό 59%), ο Κοκκινολαίμης (*Erithacus rubecula*) 43 άτομα, ο Θαμνοφυλλοσκόπος (*Phylloscopus trochilus*) 26 άτομα και ο Κότσυφας (*Turdus merula*) 22 άτομα. Ενδιαφέρον παρουσιάζει η δακτυλίωση ενός Κούκου (*Cuculus canorus*), ενός Τσαλαπετεινού (*Uruba erops*) και ενός Αετομάχου (*Lanius collurio*).

Πραγματοποιήθηκαν δακτυλιώσεις και σε άλλες περιοχές της Αττικής, συνολικά για 6 ημέρες. Συγκεκριμένα Α) στην Βραυρώνα, στις εκβολές του Ερασίνου Ποταμού. Τα δίκτυα τοποθετούνται σε Αλμυρίκια και μακία βλάστηση. Β) Στην Πάρνηθα σε περιοχή με ελατοδάσος και ανοίγματα. Γ) Στα Σπάτα σε περιοχή με μονοετείς καλλιέργειες και δένδρα. Δ) Στο Μαρκόπουλο σε περιοχή με ελαιώνες και άλλα δένδρα.

Μαρία Δημάκη

Ελληνικό Κέντρο Δακτυλίωσης

Πουλιών/

Εθνικό Μουσείο Φυσικής Ιστορίας

Γουλιανδρή

Δρ βιολογικών επιστημών

E-mail: mdim@gnhm.gr

Τσαλαπετεινός (*Uruba erops*)
(φωτ. Μ. Λυκογεώργου).

Ελατοπαπαδίτσα (*Periparus ater*)
(φωτ. Μ. Λυκογεώργου).

Σε αυτές τις περιοχές συνολικά δακτυλιώθηκαν 188 πουλιά από 24 είδη. Πιο κοινά ήταν ο Μαυροσκούφης (*Sylvia atricapilla*) 71 άτομα (ποσοστό 38%), ο Θαμνοτσιροβάκος (*Sylvia communis*) 20 άτομα, ο Θαμνοφυλλοσκόπος (*Phylloscopus trochilus*) 16 άτομα και ο Κοκκινολαΐμης (*Erithacus rubecula*) 15 άτομα.

Η πρώτη επανεύρεση πουλιού που δακτυλιώθηκε στο Δάσος Συγγρού πραγματοποιήθηκε στις 11 Μαΐου 2025! Ένας Καρβουνιάρης (*Phoenicurus ochruros*) που δακτυλιώθηκε στις 20 Ιανουαρίου 2024 πιάστηκε στις 11 Μαΐου 2025 στην περιοχή Βγκίννια στην Ουκρανία (βόρεια της χώρας).

Ευχαριστούμε πολύ για την υποστήριξη, τόσο τους Φίλους του Δάσους Συγγρού όσο και τη Διεύθυνση του ΙΓΕ.

Η ομάδα δακτυλίωσης αποτελείται από τους: Μ. Δημάκη, Γ. Ιωαννίδη και τους εκπαιδευόμενους: Δ. Παπασωτηρίου, Κ. Αναγνωστέλλη και Μ. Μπροκάκη. Περιστασιακά συμμετέχουν και οι: Χ. Νίνου και Μ. Λυκογιώργου.

Η χαρούμενη ομάδα με τον Κούκο (*Cuculus canorus*).

ΔΑΚΤΥΛΙΩΣΕΙΣ ΠΟΥΛΙΩΝ ΣΤΟ ΑΚΡΩΤΗΡΙΟ ΤΑΪΝΑΡΟ

Στη Μάνη, στο Ακρωτήριο Ταΐναρο, η ομάδα των Jim Morgan και Tim Collins δακτυλιώνουν κατά τις περιόδους μετανάστευσης από το 2017.

Το 2024 δακτυλιώθηκαν κατά την ανοιξιάτικη περίοδο (12 έως 26 Απριλίου) 165 άτομα από 23 είδη ενώ κατά το φθινόπωρο (24 Οκτωβρίου έως 10 Νοεμβρίου) 1341 άτομα από 28 είδη.

Την άνοιξη τα τρία πιο κοινά είδη ήταν ο Δασοφυλλοσκόπος (*Phylloscopus sibilatrix*, 31 άτομα), ο Κρικομυγοχάφτης (*Ficedula albicollis*, 30 άτομα) και *F. hypoleuca* (19 άτομα).

Το φθινόπωρο ήταν ο Κοκκινολαΐμης (*Erithacus rubecula*, 407 άτομα), ο Δεντροφυλλοσκόπος (*Phylloscopus collybita*, 354 άτομα), και ο Μαυροσκούφης (*Sylvia atricapilla*, 288 άτομα).

Αξιοσημείωτοι επίσης ήταν 4 Κιτρινόφρυδοι Φυλλοσκόποι (*P. inornatus*) και 2 Νανοφυλλοσκόποι (*P. proregulus*).

Jim Morgan

British Trust for Ornithology (BTO)

E-mail: jimmygpz@hotmail.com

Νανοφυλλοσκόπος (*Phylloscopus proregulus*)
(φωτ. Tim Collins).

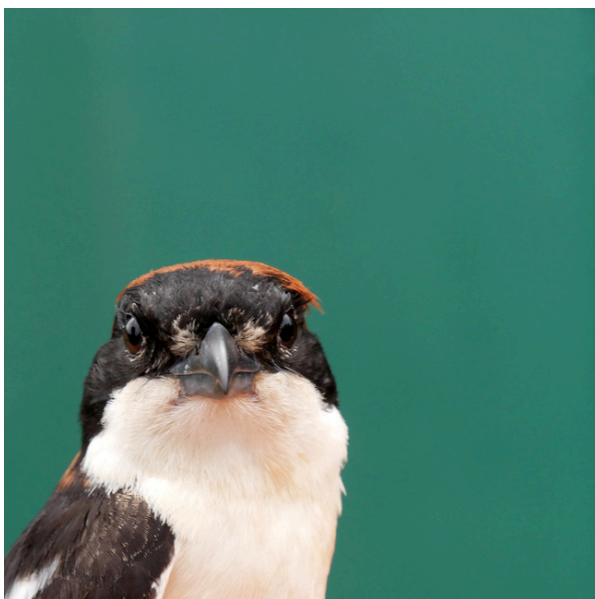

Πυρροβασιλίσκος (*Regulus ignicapilla*)
(φωτ. Tim Collins).

ΔΑΚΤΥΛΙΩΣΕΙΣ ΠΟΥΛΙΩΝ ΣΤΑ ΑΝΤΙΚΥΘΗΡΑ

Ο Ορνιθολογικός Σταθμός Αντικυθήρων (ΟΣΑ) αποτελεί τη βάση ενός πολυετούς Προγράμματος της Ελληνικής Ορνιθολογικής Εταιρείας με περιοχή δραστηριοποίησης το νησί των Αντικυθήρων, τον ευρύτερο θαλάσσιο χώρο και τις παρακείμενες νησίδες. Βασικός στόχος του προγράμματος είναι η παρακολούθηση και μελέτη του παγκόσμιου φαινομένου της μετανάστευσης των πουλιών με απώτερο σκοπό την προστασία τους σε εθνικό και παγκόσμιο επίπεδο. Παράλληλος στόχος του προγράμματος αποτελεί η ορνιθολογική και οικολογική έρευνα και η εκπαίδευση φοιτητών και νέων επιστημόνων. Μία από τις βασικές δράσεις του Σταθμού είναι η «Παρακολούθηση της μετανάστευσης με τη μέθοδο των Δακτυλιώσεων» που πραγματοποιείται κάθε άνοιξη και φθινόπωρο. Κατά τη διάρκεια της δράσης το 2024, δακτυλιώθηκαν συνολικά 6248 πουλιά από 72 είδη (κυρίως στρουθιόμορφα).

Κοκκινοκεφαλός (*Lanius senator*)
(φωτ. Χ. Μπαρμπούτης/
Ελληνική ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ Εταιρεία).

Δρ. Χρήστος Μπαρμπούτης
Ελληνική ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ Εταιρεία
E-mail: cbarboutis@ornithologiki.gr

Δασοφυλλοσκόπος (*Phylloscopus sibilatrix*)
(φωτ. Χ. Μπαρμπούτης/
Ελληνική ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ Εταιρεία).

Συγκεκριμένα, κατά τη διάρκεια τη ανοιξιάτικης περιόδου, δακτυλιώθηκαν 5377 πουλιά από 68 είδη. Αντίστοιχα, κατά τη φθινοπωρινή περίοδο δακτυλιώθηκαν 1050 πουλιά από 42 είδη. Τα τρία πολυπληθέστερα είδη, κατά τη διάρκεια της άνοιξης, ήταν ο Κηποτσιροβάκος (*Sylvia borin*), ο Μαυροσκούφης (*Sylvia atricapilla*) και ο Σταχτομυγοχάφτης (*Muscicapa striata*), ενώ κατά τη διάρκεια του φθινοπώρου ήταν ο Μαυροσκούφης (*Sylvia atricapilla*), ο Σταχτομυγοχάφτης (*Muscicapa striata*) και ο Θαμνοφυλλοσκόπος (*Phylloscopus trochilus*). Αξιοσημείωτα είδη που δακτυλιώθηκαν ήταν ο Κιτρινόφρυδος Φυλλοσκόπος (*Phylloscopus inornatus*) και ο Δυτικός Βουνοφυλλοσκόπος, (*Phylloscopus bonelli*). Όλες οι καταγραφές είναι αναρτημένες στο <https://www.trektellen.nl>.

Οι δράσεις των δακτυλιώσεων πραγματοποιούνται με τη συμμετοχή εθελοντών (για περισσότερες πληροφορίες επισκεφτείτε τον ισότοπο του προγράμματος <https://ornithologiki.gr/osa>).

ΔΑΚΤΥΛΙΩΣΕΙΣ ΠΟΥΛΙΩΝ ΣΤΗ ΛΕΣΒΟ ΚΑΙ ΤΗ ΧΙΟ

Γαληνού Ελένη

Δρ Περιβαλλοντολόγος

E-mail: elenigalinou@gmail.com

Το 2024 δακτυλιώσεις πραγματοποιήθηκαν στη Λέσβο και, για πρώτη φορά, στη Χίο, κατά το Ιανουάριο – Απρίλιο και από το Σεπτέμβριο έως το Νοέμβριο, δηλαδή κατά τις δύο περιόδους μετανάστευσης και την περίοδο διαχείμασης. Όπως και πέρσι, οι δύο βασικές θέσεις στη Λέσβο ήταν η Χαράμιδα και το έλος Ντιπίου – Λάρσου (και τα δύο μέσα στη ΖΕΠ του Κόλπου Γέρας με κωδικό GR4110005). Η Χαράμιδα περιλαμβάνει κυρίως λιβάδια με συστάδες δένδρων και θάμνων, καθώς και ένα μικρό καλαμιώνα, ενώ το Ντίπι-Λάρσος περιλαμβάνει ένα μεγάλο καλαμιώνα με μικρές εκτάσεις αλμυρών βάλτων και φυτοφράχτες. Στις δύο αυτές περιοχές δακτυλιώθηκαν συνολικά 404 πουλιά από 42 είδη. Στη Χίο οι δακτυλιώσεις έγιναν δοκιμαστικά και δακτυλιώθηκαν οκτώ άτομα από τέσσερα είδη, σε δύο διαφορετικές ημερομηνίες.

Τα πιο πολυάριθμα είδη ήταν: Μαυροσκούφης (*Sylvia atricapilla*), Μουστακοποταμίδα (*Acrocephalus melanopogon*), Ψευταηδόνη (*Cettia cetti*), Κοκκινολαΐμης (*Erithacus rubecula*) και Θαμνοφυλλοσκόπος (*Phylloscopus trochilus*). Στα λιγότερο κοινά είδη περιλαμβάνονται Μεσαίος Δρυοκολάπτης (*Dendrocoptes medius*), Δενδροσταρήθρα (*Lullula arborea*), Θαμνοψάλτης (*Prunella modularis*), Μουστακαλής (*Panurus biarmicus*), Καστανολαΐμης (*Saxicola rubetra*), Καλαμοτριλίστης (*Locustella luscinioides*), Παρδαλοκεφαλός (*Lanius nubicus*), Σιρλοτσιχλονό (*Emberiza cirrus*) και αρκετά Καλαμοτσιχλονά (*E. schoeniclus*).

Κατά τη χειμερινή περίοδο η προσπάθειά μας επικεντρώθηκε στη Μουστακοποταμίδα, που είναι και είδος χαρακτηρισμού της ΖΕΠ του Κόλπου Γέρας, καθώς φαίνεται ότι αρκετά μεγάλος πληθυσμός διαχειμάζει τουλάχιστον στο Ντίπι-Λάρσο. Πραγματικά, όχι μόνο δακτυλιώθηκαν Μουστακοποταμίδες κατά τους χειμερινούς μήνες, αλλά υπήρξαν αρκετές επανασυλλήψεις από το Μάρτιο στον επόμενο Νοέμβριο, που φανερώσουν μεγάλη πιστότητα στην περιοχή και υποδεικνύουν παραμονή – διαχείμαση για όλη τη χειμερινή περίοδο. Οι προσπάθειες σύλληψης και επανασυλλήψεως Μουστακοποταμίδων συνεχίζονται και το 2025.

Μια αξιοσημείωτη επανασύλληψη ήταν αυτή ενός Στραβολαΐμη (*Jynx torquilla*) που είχε δακτυλιωθεί πριν 3 χειμώνες (Νοέμβριο 2021), πολύ κοντά από το σημείο που πιάστηκε ξανά, στο έλος Ντιπίου-Λάρσου.

Εκτός των παραπάνω, δακτυλιώθηκαν και 9 νεοσσοί σε 3 φωλιές Λευκοπελαργών (*Ciconia ciconia*), συνεχίζοντας προσπάθειες που έγιναν τις προηγούμενες χρονιές.

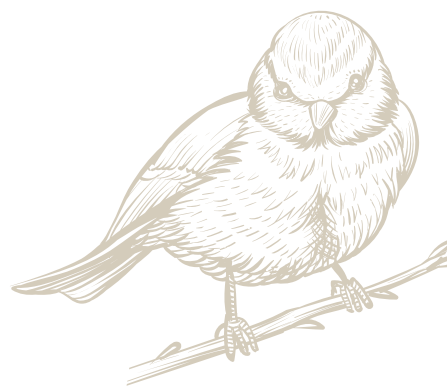
Οι δακτυλιώσεις πραγματοποιήθηκαν με σκοπό την εκπαίδευση μαθητευόμενων και δόκιμων δακτυλιωτών. Στην ομάδα δακτυλίωσης της Λέσβου – Χίου συμμετέχουν οι: Φίλιος Ακριώτης, Ελένη Γαληνού, Στέλιος Ζαννέτος, Γιαννιώ Εμμανουηλίδου, Φώτω Κόνσολα, Μιχαηλία Παπαμακαρίου και Πάνος Τζεδόπουλος.

Η επανασύλληψη του Στραβολαΐμη
(φωτ. Ε. Γαληνού).

Φθινόπωρο στη Χαράμιδα
(φωτ. Ε. Γαληνού).

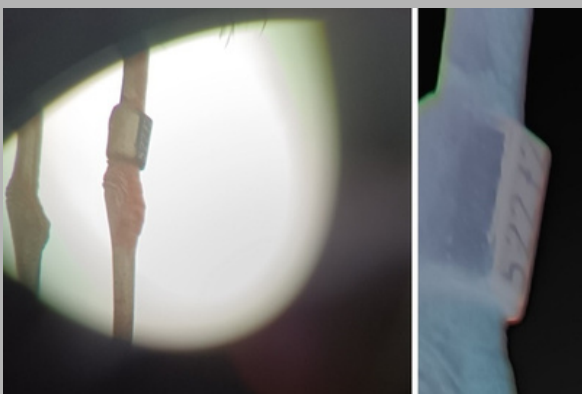
ΔΑΚΤΥΛΙΩΣΕΙΣ ΕΙΔΩΝ

ΕΠΑΝΕΥΡΕΣΕΙΣ ΛΕΥΚΩΝ ΠΕΛΑΡΓΩΝ

Το 2024 ήταν μία ακόμη καλή χρονιά με ικανοποιητικό αριθμό επανευρέσεων Λευκών Πελαργών (*Ciconia ciconia*). Όπως πάντα – κάθε μία από τις επανευρέσεις μας έδωσε σημαντικές πληροφορίες, από τις οποίες αποκτούμε όλο και περισσότερη γνώση για τις μετακινήσεις και τη συμπεριφορά των πελαργών. Είτε ο πελαργός εντοπίζεται για πρώτη, είτε για πολλοστή φορά – μαθαίνουμε για αυτόν σε ποια απόσταση από τη φωλιά έγινε η παρατήρηση, αν αναπαράχθηκε, ποιες είναι οι περιοχές τροφοληψίας, κ.ά. Στις περιπτώσεις που κάποιος πελαργός είχε παρατηρηθεί και στο παρελθόν, μαθαίνουμε επίσης αν φωλιάζει στο ίδιο μέρος με τις άλλες χρονιές, αν η συμπεριφορά του παραμένει ίδια, ακόμα και αν άλλαξε σύντροφο (περιπτώσεις που εντοπίζονται όταν το ζευγάρι έχει δακτυλίδια).

Η αποτελεσματικότερη μέθοδος στην ανάγνωση του δακτυλιδιού τύπου ELSA είναι η παρατήρηση με ταυτόχρονη φωτογράφιση. Σε αρκετές περιπτώσεις και αν αυτό είναι δυνατόν (π.χ. εάν ο πελαργός φωλιάζει), η παρατήρηση χρειάζεται να επαναληφθεί μία ή περισσότερες φορές μέχρι το ικανοποιητικό «διάβασμα» του δακτυλιδιού (συμβαίνει για παράδειγμα όταν το δακτυλίδι είναι λερωμένο). Άλλες φορές μπορεί να βοηθήσει στην αναγνώριση και η επεξεργασία (αποχρωματισμός) της φωτογραφίας.

Λερωμένα δακτυλίδια - φωτογραφίες μετά την επεξεργασία (φωτ. Σ. Μιχαηλίδου, Λ. Κάρτα).

Εύα Στετς

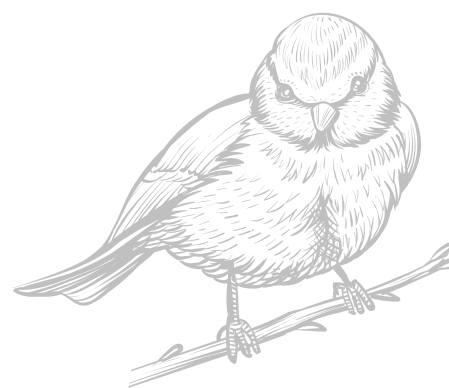
Συντονίστρια των
Δακτυλιώσεων των Λευκών Πελαργών
Ελληνικό Κέντρο
Δακτυλίωσης Πουλιών
E-mail: evastets@gmail.com

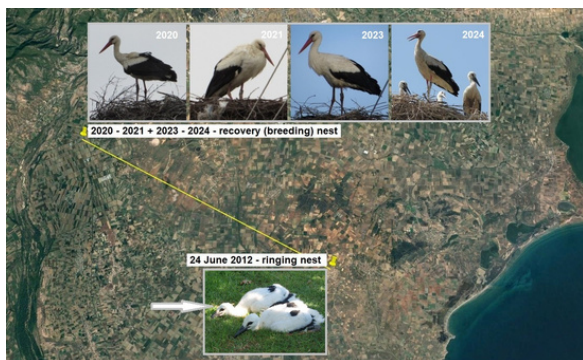
Καθαρά δακτυλίδια -φωτογραφίες χωρίς επεξεργασία (φωτ. Β. Νούτσου, Σ. Μιχαηλίδου).

Οι Λευκοί Πελαργοί που παρατηρούνται προέρχονται από τις δακτυλιώσεις που πραγματοποιήθηκαν από το 2012 μέχρι το 2024. Οι περισσότερες επανευρέσεις προέρχονταν από τις δακτυλιώσεις που έγιναν το 2021 (26 άτομα), ακολουθεί το 2020 και το 2019 (19 και 18 άτομα αντίστοιχα). Για άλλη μια χρονιά δεν σημειώθηκε ούτε μια επανεύρεση του πελαργού που δακτυλιώθηκε το 2017.

Όπως και το 2023, ιδιαίτερη σημασία έχει η παρατήρησή ενός από τους πρώτους πελαργούς που δακτυλιώθηκαν στην περιοχή της Ξάνθης (δακτυλιώθηκε τον Ιούνιο του 2012). Στην Ελλάδα είναι ο μεγαλύτερος σε ηλικία πελαργός με δακτυλίδι.

Ακόμα 4 πελαργοί, μεγάλης ηλικίας παρατηρούνται συστηματικά. Είναι δακτυλιωμένοι το 2013 (τα δύο είναι αδέλφια) και οι τρεις προέρχονται από την περιοχή της Ξάνθης και συνεχίζουν να φωλιάζουν στην ίδια περιοχή και ένας προέρχεται από την περιοχή της Καβάλας. Ο τελευταίος έχει παρατηρηθεί 8 φορές στην ίδια φωλιά, στην περιοχή της Ξάνθης. Την «λίστα» των μεγάλων σε ηλικία πελαργών ολοκληρώνουν 5 πελαργοί δακτυλιωμένοι το 2014: δύο από την περιοχή του Λαγκαδά (φωλιάζουν στην ίδια περιοχή), ένας από την περιοχή της Ξάνθης (με φωλιά στον Έβρο, 84 χλμ από τη φωλιά που γεννήθηκε) και δύο από τη Γενισέα Ξάνθης (με φωλιά στον ίδιο οικισμό) που αποτελούν ζευγάρι.

Ο πιο μεγάλος σε ηλικία πελαργός με δακτυλίδι στην Ελλάδα (φωτ. Ε. Στετς, Σ. Μιχαηλίδου).

Το 2024 υπήρχαν συνολικά 128 επανευρέσεις Λευκών Πελαργών. Τέσσερεις από αυτούς που παρατηρήθηκαν στην Ελλάδα ήταν από άλλες χώρες: δύο από την Γερμανία, ένας από την Ουγγαρία και ένας από την Πολωνία. Οι υπόλοιποι 124 ήταν από την Ελλάδα (όλοι με τα δακτυλίδια τύπου ELSA). Τρεις από αυτούς παρατηρήθηκαν σε άλλες χώρες, συγκεκριμένα στο Ισραήλ, στον Λίβανο και στην Τουρκία.

Πολύ ικανοποιητικός ήταν ο αριθμός επανευρέσεων σε φωλιές, καθώς παρατηρήθηκαν συνολικά 91 άτομα, αλλά και των μη αναπαραγόμενων ατόμων «nonbreeding fraction». Δυστυχώς, δεν έλειψαν και τα δυσάρεστα περιστατικά, 8 πελαργοί βρέθηκαν νεκροί.

Αξιοσημείωτο είναι ότι και το 2024 υπήρχαν επανευρέσεις όλων των «κατηγοριών» (στο έδαφος, κοντά ή μακριά από τη φωλιά, κατά τη δοκιμασία φωλιάσματος, σε φωλιάσμα, σε αναπαραγωγή, σε μετανάστευση).

2024			
128 επανευρέσεις – 124 ελληνικοί πελαργοί			
επανευρέσεις – περιοχές – αριθμοί			
Ξάνθη	63	Δράμα	1
Θεσσαλονίκη	13	Κιλκίς	1
Ιωάννινα	13	Χαλκιδική	1
Έβρος	12	Ναύπλιο	1
Καβάλα	7	Μύκονος	1
Ροδόπη	4	Νάουσα	1
Αγρίνιο	3	Ισραήλ	1
Αιγίνιο	3	Λίβανος	1
Κομοτηνή	1	Τουρκία	1

ΔΑΚΤΥΛΙΩΣΕΙΣ ΛΕΥΚΩΝ ΠΕΛΑΡΓΩΝ ΣΤΗΝ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

Το 2024 συνεχίστηκε το πρόγραμμα παρακολούθησης και διαχειριστικών μέτρων Λευκών Πελαργών (*Ciconia ciconia*) της ΜΔΠΚΜ του ΟΦΥΠΕΚΑ. Οι δακτυλιώσεις νεοσσών Λευκών Πελαργών για το 2024 πραγματοποιήθηκαν σε δύο φάσεις. Στο Αιγίνιο στις 17/6/2025 δακτυλιώθηκαν 39 νεοσσοί σε 10 φωλιές τους.

Δακτυλιώσεις στο Αιγίνιο
(φωτ. Ε. Στετς).

Η δακτυλίωση στο Αιγίνιο έγινε με τη στήριξη του Δήμου και τον Δήμαρχο Χρήστο Κομπατσιάρη. Εθελοντές (και οργανωτές) ήταν η Αναστασία Δερματάς, ο Πασχάλης Δερματάς και η Ξανθίππη Βασιλειάδου. Εθελοντές η Κυριακή Καραδήμου και ο Πέτρος Δωροκίδης. Στο καλαθοφόρο ήταν ο Χρήστος Πουνιώτης και ο Πέτρος Πετρακίδης. Από τη ΔΕΔΔΗΕ ο Δημήτρης Κωνσταντός. Δακτυλιωτές ήταν η Εύα Στετς (συντονίστρια των δακτυλιώσεων των Λευκών Πελαργών του ΕΚΔΠ) και η Λίλα Κάρτα (ΜΔΠΠ Κεντρικής Μακεδονίας-Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α.). Συμμετείχαν οι Εύα Κατράνα, Νίκος Κάρρας και η Στέλλα Αναγνώστου, από την ΜΔΠΚΜ-Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α.

Επίσης στις 11/7/2025 δακτυλιώθηκαν 7 νεοσσοί από 3 φωλιές στο Καβαλάρι (Εικ.2) και 3 νεοσσοί από 2 φωλιές στο Ηράκλειο του Δήμου Λαγκαδά. Στο Καβαλάρι και στο Ηράκλειο δακτυλιώτρια ήταν η Λίλα Κάρτα, ενώ από τη ΔΕΔΔΗΕ Λαγκαδά ήταν ο Νίκος Παπαδόπουλος και ο Σταύρος Φωτιάδης. Επίσης συμμετείχαν οι Γκορέζη Χριστίνα, Φωτεινή Τσαβδάρογλου, Ανθή Βαφειάδου από την ΜΔΠΚΜ και οι εθελόντριες Καραδήμου Κική, Αλκινόη Ναϊσίδου, Γιώργος Χατζηπαππάς, Απόστολος Σπανός.

Λίλα Κάρτα

Μονάδα διαχείρισης Προστατευόμενων
Περιοχών Κεντρικής Μακεδονίας (έδρα:
Λαγκαδάς) - Οργανισμός Φυσικού
Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής
(ΟΦΥΠΕΚΑ)
E-mail: e.karta@necca.gov.gr

Δακτυλιώσεις στο Καβαλάρι.
(φωτ. Α. Βαφειάδου).

Η πλειονότητα των φωλιών στις οποίες έγινε η δακτυλίωση την ίδια μέρα (Αιγίνιο) ήταν με 4 νεοσσούς (ΗΡm4 – σε 9 φωλιές). Ο μικρότερος πελαργός ήταν σε φωλιά 4 νεοσσών (μήκος του ράμφους 70,18mm) και ο μεγαλύτερος στη φωλιά των 4 νεοσσών (μήκος του ράμφους 119,55mm).

Επιπλέον, καθόλη τη διάρκεια του έτους, στις εγκαταστάσεις του κέντρου περίθαλψης άγριων ζώων «Δράση για την Άγρια Ζωή» δακτυλιώθηκαν συνολικά 69 Λευκοί Πελαργοί λίγο πριν απελευθερωθούν (Εικ.3). Δεκαπέντε ενήλικα άτομα, ένα άτομο 3^{ου} έτους, 3 άτομα 1^{ου} έτους και 50 νεαρά άτομα.

Δακτυλίωση Λευκού Πελαργού μετά από
περίθαλψη. (φωτ. Λ. Κάρτα).

Επίσης σε ένα από τα ενήλικα άτομα τοποθετήθηκε πομπός τηλεμετρίας, προμήθεια από το έργο ΠΕΠ 2014-2020: "Τηλεμετρία και χαρτογράφηση ευαισθησίας για επιλεγμένα είδη ορνιθοπανίδας στις περιοχές ευθύνης του ΦΔΚΒΧ". Ο πομπός τοποθετήθηκε από τον Λαυρέντη Σιδηρόπουλο και την Eli Navarrete (Εικ.4).

Τα δακτυλίδια τύπου ELSA προμηθεύτηκαν στο πλαίσιο προγράμματος ΥΜΕΠΕΡΑΑ 2014-2020 του έργου "ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΟΝ ΛΕΥΚΟΠΕΛΑΡΓΟ" και από τον τακτικό προϋπολογισμό του Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α.

Επανευρέσεις

Οι επανευρέσεις δακτυλιωμένων Λευκών Πελαργών είναι εξαιρετικά σημαντικές. Συνολικά καταγράφηκαν 19 επανευρέσεις. Σημαντικές είναι οι επανευρέσεις από άτομα που επιλέγουν, για αρκετά συνεχόμενα χρόνια, να αναπαράγονται στην ίδια φωλιά (6 συνεχόμενα έτη) ή στην ίδια περιοχή.

Επίσης είχαμε επανευρέσεις και από 5 Λευκούς Πελαργούς από περίθαλψη, με σημαντικότερη ενός από αυτούς να φωλιάζει σε κοντινή περιοχή που βρέθηκε τραυματισμένος, καθώς επίσης και ένας που παρατηρήθηκε στην Κένυα.

**Δακτυλίωση Λευκού Πελαργού μετά από περίθαλψη.
(φωτ. Λ. Κάρτα)**

ΔΑΚΤΥΛΙΩΣΕΙΣ ΛΕΥΚΩΝ ΠΕΛΑΡΓΩΝ ΣΤΟΝ ΝΟΜΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Στις 13 Ιουνίου 2024 πραγματοποιήθηκαν δακτυλιώσεις νεοσσών Λευκών Πελαργών (*Ciconia ciconia*) για 7^η συνεχόμενη χρονιά στο λεκανοπέδιο Ιωαννίνων και στις 14 Ιουνίου 2024 για 4^η συνεχόμενη χρονιά στο Δήμο Πωγωνίου. Συνολικά πραγματοποιήθηκαν δακτυλιώσεις σε 56 νεοσσούς που προέρχονταν από 14 φωλιές: 21 νεοσσοί σε 5 φωλιές στο λεκανοπέδιο Ιωαννίνων (Χαροκόπι, περιοχή Μπιζανίου, Ροδοτόπι, Άνω Λαψίστα, Νεοχώρι) και 35 νεοσσοί σε 9 φωλιές του Δήμου Πωγωνίου (8 στον Παρακάλαμο, και 1 στο Καλπάκι).

Μετρήσεις κατά τη δακτυλίωση (φωτ. Π. Σώζος).

Η πλειονότητα των φωλιών περιελάμβανε πολλούς νεοσσούς, με 5 νεοσσούς (ΗΡm5 – 5 φωλιές), με 4 (ΗΡm4 – 4 φωλιές), με 3 (ΗΡm3 – 5 φωλιές), ενώ ανάμεσα στις φωλιές που πραγματοποιήθηκαν δακτυλιώσεις, δεν υπήρξαν φωλιές με 2 ή 1 νεοσσούς. Ο μικρότερος πελαργός ήταν σε φωλιά 4 νεοσσών στο Χαροκόπι Ιωαννίνων (μήκος ράμφους 76,98mm) και ο μεγαλύτερος επίσης σε φωλιά των 4 νεοσσών στον Παρακάλαμο Ιωαννίνων (μήκος ράμφους 119,48mm).

Νεοσσοί στη φωλιά (φωτ. Α. Γερογιάννης).

Βαρβάρα Νούτσου

Μονάδα διαχείρισης Προστατευόμενων
Περιοχών Ηπείρου - Οργανισμός Φυσικού
Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής
(ΟΦΥΠΕΚΑ)

E-mail: v.noutsou@necca.gov.gr

Αξίζει να σημειωθεί ότι το 2024 ήταν αρκετά καλή χρονιά στον νομό Ιωαννίνων αναφορικά με την επιτυχία αναπαραγωγής, καθώς στις περισσότερες φωλιές υπήρχαν πολλοί νεοσσοί. Επιπλέον, στον Παρακάλαμο, υπήρξε σημαντική αύξηση των φωλιών όπου καταγράφηκαν 36 ενεργές φωλιές εντός του οικισμού.

Παράλληλα με τη δακτυλίωση πραγματοποιήθηκε καθαρισμός των φωλιών από σκουπίδια (σπάγκοι, πετονιές, πλαστικά, κτλ.), τα οποία μεταφέρουν οι πελαργοί ως μαλακά υλικά και είναι πολύ επικίνδυνα για τους νεοσσούς, καθώς ελλοχεύει ο κίνδυνος ακρωτηριασμού ή παραμόρφωσης των άκρων τους σε περίπτωση που μπλεχτούν σε αυτά.

Λήψη νεοσσών και καθαρισμός της φωλιάς από σκουπίδια (φωτ. Α. Γερογιάννης).

Η Δράση Πραγματοποιήθηκε από τη Μονάδα Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών Ηπείρου του Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α σε συνεργασία με το Ελληνικό Κέντρο Δακτυλίωσης Πουλιών και τη συμβολή της ΔΕΔΔΗΕ Ιωαννίνων. Στη δράση συμμετείχαν: οι ειδικοί δακτυλιωτές: Ε. Στετς (συντονίστρια των δακτυλίσεων των Λευκών Πελαργών – ΕΚΔΠ και Β. Νούτσου (ΜΔΠΠ Ηπείρου), το προσωπικό της Μ.Δ.Π.Π. Ηπείρου: Κ. Χιωτέλλη, Θ. Μουρατίδης, Π. Σώζος, Δ. Καρακίτσος, Η. Γεωργιάδης, Α. Γερογιάννης και Χ. Φελιάς. Πολύτιμη ήταν η βοήθεια του τεχνικού προσωπικού της ΔΕΔΔΗΕ Ιωαννίνων (Μ. Μπέλλος, Γ Βλάχος και Κ. Βεζίρης), αλλά και των εθελοντών Η. Ανδρέου, και Δ. Φιλιπποπούλου. Η οργάνωση της δράσης και προσφορά των δακτυλιδιών πραγματοποιήθηκαν από τη ΜΔΠΠ Ηπείρου.

ΕΠΑΝΕΥΡΕΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΝΟΜΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Από την άνοιξη του 2024 εντοπίστηκαν συνολικά 13 Λευκοί Πελαργοί με δακτυλίδια. Εννέα πελαργοί παρατηρήθηκαν σε φωλιές, 2 σε «non breedingfraction» (μη αναπαραγόμενα άτομα) και 2 βρέθηκαν τραυματισμένοι, στάλθηκαν για περίθαλψη αλλά δεν τα κατάφεραν. Από τις επανευρέσεις αυτές σημαντικό στοιχείο είναι ότι αρκετοί πελαργοί γεννημένοι στο λεκανοπέδιο Ιωαννίνων επέλεξαν τον Παρακάλαμο για να φωλιάσουν, σε απόσταση από 20 έως 40 χιλιόμετρα σε ευθεία γραμμή από τη φωλιά που γεννήθηκαν.

Δακτυλιωμένος Πελαργός (φωτ. Α. Γερογιάννης).

ΔΑΚΤΥΛΙΩΣΕΙΣ ΘΑΛΑΣΣΟΠΟΥΛΙΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

Η Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία υλοποιεί προγράμματα για την έρευνα και διατήρηση των θαλασσοπούλιων στην Ελλάδα από το 1995. Μέσα στο 2024, πραγματοποιήθηκαν δακτυλιώσεις και τοποθέτηση πομπών (GPS ή/και GLS) σε Μύχους (*Puffinus yelkouan*) και Αιγαιόγλαρους (*Ichtyaetus audouinii*) στο πλαίσιο των προγραμμάτων LIFE MareNatura και LIFE PanPuffinus, σε Υδροβάτες (*Hydrobates pelagicus melitensis*) στο πλαίσιο του προγράμματος Biodiversa SEAGHOSTS και σε Αρτέμηδες (*Calonectris diomedea*) σε συνεργασία με το πρόγραμμα Clean Environment and Zero Pollution (Horizon Europe).

Συγκεκριμένα, δακτυλιώθηκαν 23 Μύχοι στην περιοχή των Αρκιών, ενώ τοποθετήθηκαν GPS/GSM πομποί σε 5 αναπαραγόμενους ενήλικους και 2 πτερωμένους νεοσσούς. Επιπλέον, δακτυλιώθηκαν 11 Μύχοι στην περιοχή των Φούρνων, και τοποθετήθηκαν GPS/GSM πομποί σε 5 ενήλικους και 2 πτερωμένους νεοσσούς. Στις νησίδες Μάκαρες δακτυλιώθηκαν 22 Μύχοι και τοποθετήθηκαν GPS/GSM πομποί σε 10 ενήλικους. Παράλληλα, δακτυλιώθηκαν 11 Μύχοι στην Καλλονή της Λέσβου (νέα μέθοδος παγίδευσης στη θάλασσα) και τοποθετήθηκαν GPS/GSM πομποί σε 9 από αυτούς με σκοπό την καταγραφή της χρήσης του Κόλπου για τροφοληψία και την πιθανή συσχέτιση με την αλιευτική δραστηριότητα, καθώς και την εύρεση νέων αποικιών του είδους. Μορφομετρικά και δείγματα έχουν ληφθεί από όλα τα παραπάνω άτομα για περαιτέρω τοξικολογικές και γενετικές αναλύσεις στο πλαίσιο του προγράμματος LIFE MareNatura.

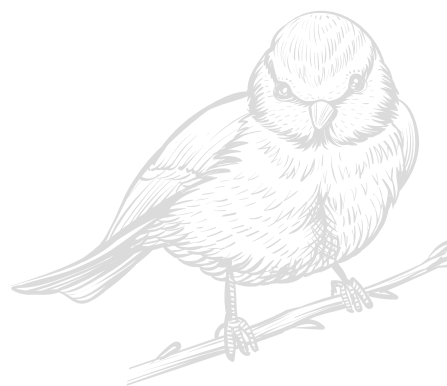
Συνολικά από το 2021, έχουν τοποθετηθεί 68 GPS/GSM πομποί σε Μύχους σε διάφορα στάδια για την κάλυψη όλης της αναπαραγωγικής περιόδου στις περιοχές βόρειων Δωδεκανήσων, Φούρνων, Γυάρου, Μακάρων και Κόλπου Καλλονής. Τα δεδομένα των πομπών δείχνουν ότι το είδος πραγματοποιεί εκτεταμένα και επαναλαμβανόμενα ταξίδια στη Μαύρη Θάλασσα κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου και όχι μόνο κατά τη διαχείμαση, ενώ έχουν αναγνωριστεί νέες πιθανές Σημαντικές Περιοχές για τα Πουλιά στη Μαύρη Θάλασσα.

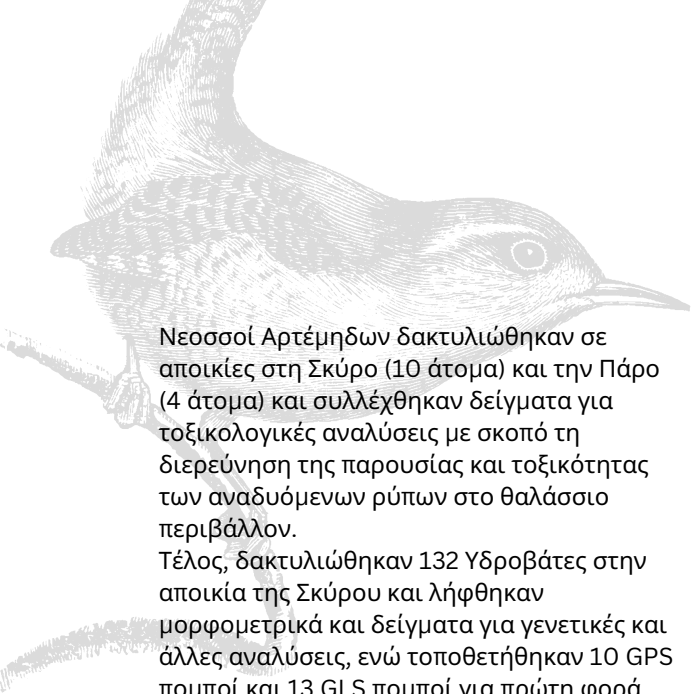
Δανάη Πορτόλου,
Άγγελος Ευαγγελίδης,
Δήμητρα Χρηστίδη
Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία.
E-mail: dportolou@ornithologiki.gr

Δακτυλίωση και τοποθέτηση πομπού σε Αιγαιόγλαρο στην Σκύρο (φωτ. Δ. Πορτόλου / Αρχείο ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ).

Μέσα στο 2024, δακτυλιώθηκαν και τοποθετήθηκαν GPS/GSM πομποί σε 6 ενήλικους Αιγαιόγλαρους σε αποικίες του είδους στη Σκύρο, στους Φούρνους και στα Κύθηρα. Οι διαδρομές τους μας έδειξαν αναλυτικά τις περιοχές τροφοληψίας κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγής, αλλά και πού διαχειμάζουν από τον Οκτώβριο μέχρι και τον Μάρτιο στη βόρεια Αφρική. Στην αποικία των Φούρνων παρατηρήθηκε να αναπαράγεται δακτυλιωμένος Αιγαιόγλαρος με χρωματιστό Darvic δαχτυλίδι που είχε δακτυλιωθεί ως νεοσσός πριν 12 χρόνια στους Λειψούς.

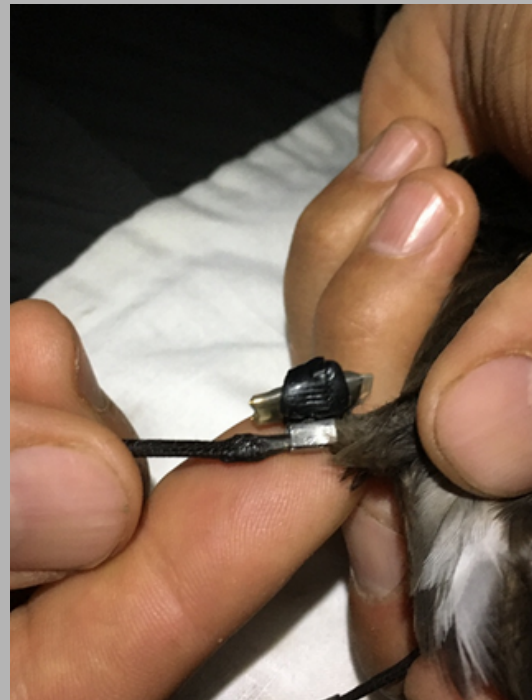
Νεοσσοί Αρτέμηδων δακτυλιώθηκαν σε αποικίες στη Σκύρο (10 άτομα) και την Πάρο (4 άτομα) και συλλέχθηκαν δείγματα για τοξικολογικές αναλύσεις με σκοπό τη διερεύνηση της παρουσίας και τοξικότητας των αναδυσόμενων ρύπων στο θαλάσσιο περιβάλλον.

Τέλος, δακτυλιώθηκαν 132 Υδροβάτες στην αποικία της Σκύρου και λήφθηκαν μορφομετρικά και δείγματα για γενετικές και άλλες αναλύσεις, ενώ τοποθετήθηκαν 10 GPS πομποί και 13 GLS πομποί για πρώτη φορά. Τον Φεβρουάριο ενημερωθήκαμε για επανέυρεση νεκρού δακτυλιωμένου Υδροβάτη στις ακτές του Ισραήλ. Στην αποικία του είδους στα Διαπόντια νησιά, δακτυλιώθηκαν 7 ενήλικα πουλιά και τοποθετήθηκαν 6 GLS πομποί. Συνολικά από το 2013 έχουν δακτυλιωθεί 386 Υδροβάτες στη χώρα μας.

Στην ομάδα πεδίου συμμετείχαν οι: Δανάη Πορτόλου, Άγγελος Ευαγγελίδης, Δήμητρα Χρηστίδη, Γιώργος Δροσόπουλος, Ben Metzger και Martin Austad.

Τα προγράμματα LIFE MareNatura και LIFE PanPuffinus! υλοποιούνται με τη συνεισφορά του χρηματοδοτικού εργαλείου LIFE της ΕΕ και τη συγχρηματοδότηση του Ιδρύματος Α.Γ. Λεβέντη και του Πράσινου Ταμείου.

Το πρόγραμμα SEAGHOSTS υλοποιείται με τη συνεισφορά του χρηματοδοτικού εργαλείου Biodiversa+ και την συγχρηματοδότηση της Γενικής Γραμματείας Έρευνας και Καινοτομίας.

Τοποθέτηση GLS πομπού σε Υδροβάτη (φωτ. Δ. Πορτόλου / Αρχείο ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ).

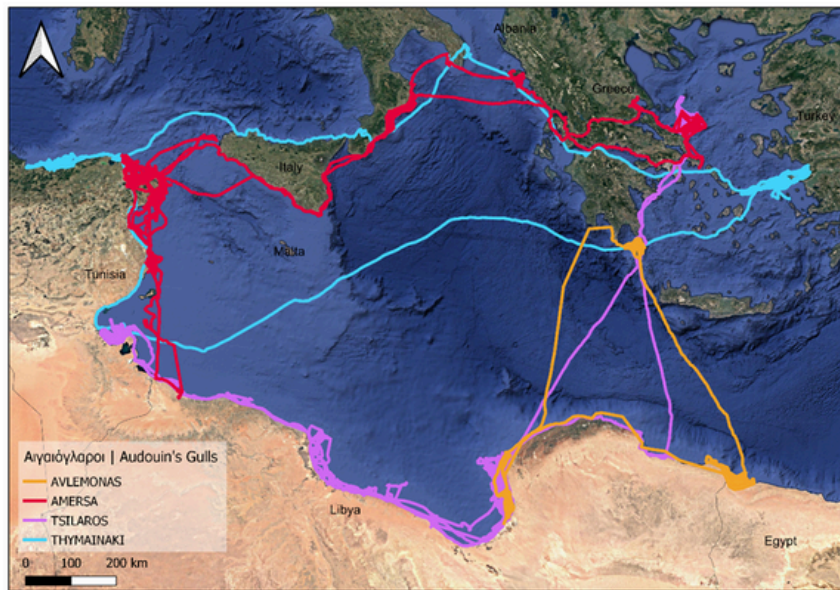

Τοποθέτηση GPS πομπού σε Υδροβάτη (φωτ. Δ. Πορτόλου / Αρχείο ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ).

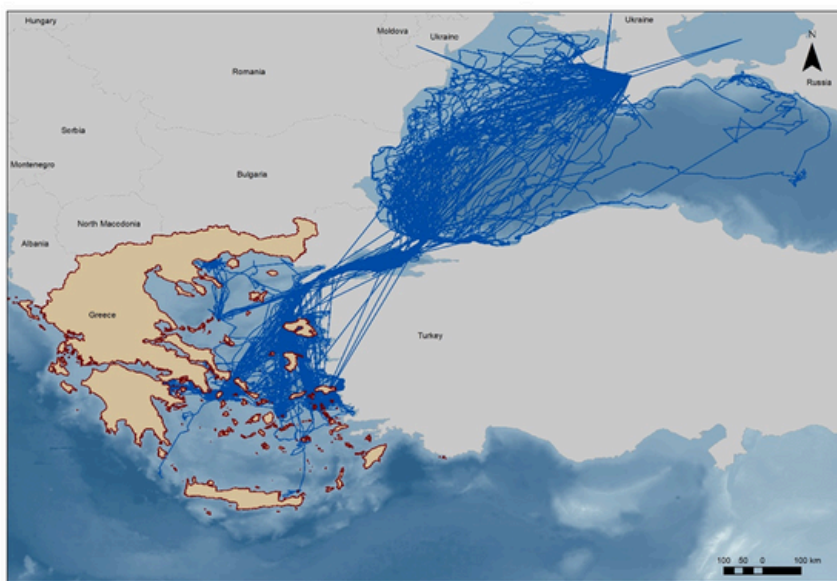

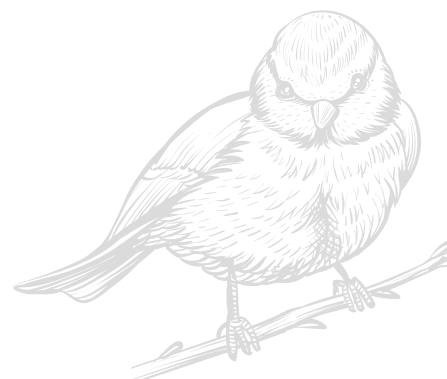
Δακτυλίωση και τοποθέτηση πομπού σε Μύχο στον Κόλπο Καλλονής (φωτ. B. Metzger / Αρχείο ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ).

Οι διαδρομές των Αιγαιόγλαρων κατά το 2024.

Οι διαδρομές των Μύχων κατά το 2021-24.

ΔΑΚΤΥΛΙΩΣΕΙΣ ΑΡΤΕΜΗΔΩΝ ΣΤΟ ΙΟΝΙΟ ΠΕΛΑΓΟΣ

Το 2024 πραγματοποιήθηκαν δύο αποστολές δακτυλίωσης για Αρτέμη (*Calonectris diomedea*) στις Στροφάδες Νήσους (Άρπυα και Σταμφάνη), νοτιώς της Ζακύνθου καθώς και σε νησίδα που ανήκει στο σύμπλεγμα των Διαπόντινων Νήσων, βόρεια της Κέρκυρας.

Οι εργασίες πεδίου πραγματοποιήθηκαν σε δύο περιόδους, και πιο συγκεκριμένα τον Ιούλιο, για τη δακτυλίωση ενήλικων ατόμων Αρτέμη και τον Οκτώβριο, για τη δακτυλίωση πτερωμένων νεοσσών του είδους.

Συνολικά δακτυλιώθηκαν 43 άτομα, 29 ενήλικα και 14 νεοσσοί. Αξίζει να σημειωθεί και η επανασύλληψη τριών ατόμων που είχαν δακτυλωθεί στην αποικία των Στροφάδων, οι δύο ως γεννήτορες τον Ιούλιο του 2014 κι ο ένας ως γεννήτορας το 2018.

Πέρα από τη δακτυλίωση, οι εργασίες πεδίου περιελάμβαναν συλλογή μορφομετρικών δεδομένων και βάρους καθώς και λήψη δειγμάτων αίματος για ανάλυση DNA και ανίχνευση αιμοπαράσιτων, λήψη φτερών για τοξικολογικές αναλύσεις και συλλογή απεκκρίσεων για εξέταση παρουσίας μικροπλαστικών. Επίσης, πραγματοποιήθηκε συλλογή εξωπαρασίτων, όποτε αυτό ήταν εφικτό. Πέρα από τη δακτυλίωση με μεταλλικά δαχτυλίδια, τοποθετήθηκαν και 8 πομποί GPS/GSM σε γεννήτορες και πτερωμένους νεοσσούς για τη συλλογή δεδομένων αναφορικά με την τροφοληπτική συμπεριφορά του είδους.

Τοποθέτηση πομπού σε νεοσσός Αρτέμη (*Calonectris diomedea*)
(φωτ. Π. Καραγιάννη).

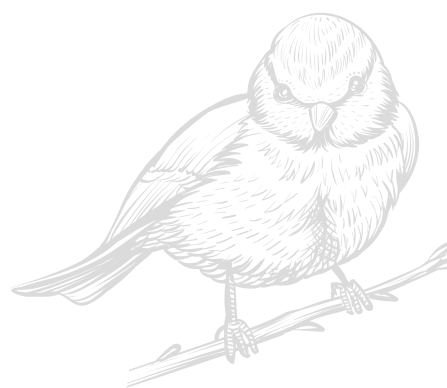
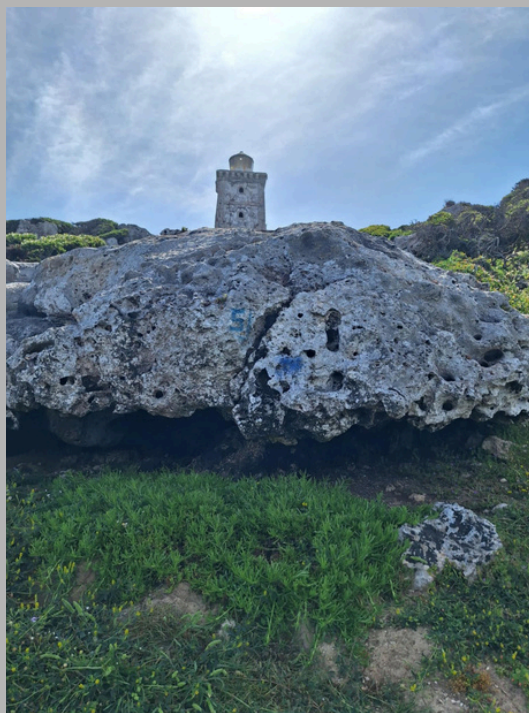
Πηνελόπη Καραγιάννη
Ορνιθολόγος- Υπ. διδάκτορας
Τμ. Περιβάλλοντος Σχολή Περιβάλλοντος
Ιόνιο Πανεπιστήμιο.
E-mail: penelopekaragianni@hotmail.com
karagiannipenelope@ionio.gr

Νεοσσός Αρτέμη (*Calonectris diomedea*)
(φωτ. Π. Καραγιάννη).

Για όλες τις εργασίες πεδίου είχαν ζητηθεί και εξασφαλιστεί σχετικές άδειες από τον ΟΦΥΠΕΚΑ καθώς και από το Λιμενικό και τη Μητρόπολη Ζακύνθου.

Οι εργασίες πεδίου πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο του LIFE22-NAT-EL-LIFEMareNaturaproject και συμμετείχαν οι: Σταύρος Ξηρουχάκης και Αναστασία Περοδασκαλάκη από το Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Κρήτης, η Πηνελόπη Καραγιάννη και ο Γεώργιος Καρρής από το Ιόνιο Πανεπιστήμιο καθώς και η Χριστίνα Νίνου από την NCC.

EUFLYNET MEETING & TRAINING SCHOOL

Το Σεπτέμβριο του 2024, μου δόθηκε η ευκαιρία, για τέσσερις ημέρες, να φιλοξενηθώ στο δακτυλιωτικό σταθμό Agigea Bird Observatory, που βρίσκεται κοντά στην πόλη Constanza στη Ρουμανία και να συμμετέχω στο EUFLYNET Meeting & Training School με τίτλο Field Ornithology Course, South-Eastern Europe. Το σχολείο οργανώθηκε από τη Ρουμάνικη Ορνιθολογική Εταιρεία, σε συνεργασία με το Ρουμάνικο Κέντρο Δακτυλίωσης Πουλιών και το Πανεπιστήμιο του Ιάσιου "Alexandru Ioan Cuza". Η διαμονή, διατροφή καθώς και όλα τα έξοδα μετακίνησης από και προς την Agigea καλύφθηκαν από το COST Association.

Στη συνάντηση συμμετείχαν δακτυλιωτές όλων των ηλικιών από χώρες κυρίως της ανατολικής Ευρώπης, όπως Βουλγαρία, Σλοβενία, Σερβία, αλλά και από τη νότια Ευρώπη, όπως η Κύπρος και η Ελλάδα. Το σχολείο είχε ως στόχο την ενδυνάμωση των σχέσεων και της συνεργασίας μεταξύ των ορνιθολόγων της νοτιοανατολικής Ευρώπης.

Το πρόγραμμα του σχολείου περιλάμβανε τα εξής θέματα:

- Ringing, Sexing, Ageing, and Moulting in Birds (Theory & Practice)
- Tagging and Tracking Birds (Theory & Practice)
- Census Techniques and Data Analysis (Theory & Practice)
- How to Plan a Research Project
- Ecological Mitigation and Evidence Use

Επισκεψη σε περιοχή κοντά στο Δούναβη

Ο σταθμός Agigea Bird Observatory λειτουργεί από το 2018 και πραγματοποιεί δακτυλίωσεις καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, με έμφαση στις μεταναστευτικές περιόδους. Τα χίλια μέτρα δίκτυα που διαθέτει, παραμένουν ανοιχτά όλο το εικοσιτετράωρο.

Από τις 06:00 έως τις 21:00, οι επισκέψεις στα δίκτυα γίνονται κάθε ώρα, ενώ μετά τις 21:00, πραγματοποιούνται δύο επισκέψεις,

Στέλιος Ζαννέτος
Δασολόγος- Περιβαλλοντολόγος, M.Sc
E-mail: stylianoszannetos@gmail.com

μία στις 23:00 και μία στις 04:00. Οι μετρήσεις πραγματοποιούνται σε κλειστό χώρο με τεχνητό φως και τα δεδομένα καταγράφονται ηλεκτρονικά. Ο σταθμός λειτουργεί με μόνιμους δακτυλιωτές αλλά μπορεί να φιλοξενήσει και εθελοντές. Η συμμετοχή μου στο σχολείο αυτό υπήρξε μια μοναδική ευκαιρία να ενισχύσω τις γνώσεις μου στη δακτυλίωση πουλιών, να εκπαιδευτώ στη τοποθέτηση πομπών, να μοιραστώ εμπειρίες με συναδέλφους δακτυλιωτές. Θα συνιστούσα σε όποιον θέλει να διερευνήσει τις γνώσεις του στη δακτυλίωση πουλιών να επισκεφθεί ως εθελοντής το σταθμό. Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το σταθμό:

Baltag Emanuel Stefan, PhD
Scientific Researcher, C.S.II
baltag.emanuel@gmail.com
<https://statiunea-agigea.uaic.ro/>

Δακτυλίωση Νανομυγοχάφτη (*Ficedula parva*).

Όλοι οι συμμετεχοντες στο EUFLYNET Meeting & Training School.

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΕΝΤΥΠΟΥ ΥΛΙΚΟΥ ΚΑΙ BANNER

Το πρώτο ενημερωτικό φυλλάδιο του ΕΚΔΠ είναι έτοιμο, μαζί με 2 ενημερωτικά banners, χορηγία του Σωματείου ΠΕΛΑΡΓΟΣ Natura. Αυτό το ενημερωτικό υλικό δημιουργήθηκε με σκοπό την ενημέρωση του κοινού για τη δακτυλίωση πουλιών. Το ένα banner δημιουργήθηκε ειδικά για να χρησιμοποιηθεί στο Άλσος Συγγρού και ενημερώνει για τις δράσεις δακτυλίωσης σε αυτό.

Η χρήση του ενημερωτικού υλικού είναι εξαιρετικά σημαντική, ειδικά σε περιοχές (όπως στην Αττική) που υπάρχουν πολλοί περαστικοί από τα σημεία δακτυλίωσης οι οποίοι δείχνουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον όταν βλέπουν τι κάνουμε.

Το ενημερωτικό φυλλάδιο

Το φωτογραφικό υλικό μας παραχώρησαν οι:
Εύα Στετς,
Γιάννης Ιωαννίδης,
Job Stumpel και
Μαρία Δημάκη.

δακτυλίωση πουλιών

ΠΡΟΣΟΧΗ! Στην περιοχή γίνεται δακτυλίωση πουλιών από ειδικούς επιστήμονες.

Τα δίκτυα έχουν τοποθετηθεί με άδεια του **Υπουργείου Περιβάλλοντος & Ενέργειας**. Οι υπεύθυνοι βρίσκονται εδώ κοντά και τα ελέγχουν συχνά. Μην προσπαθείτε να βγάλετε κάποιο πουλί από τα δίκτυα γιατί μπορεί να του κάνετε κακό. Αν έχετε σκύλο κρατείστε τον μακριά.

BIRD RINGING
is carried out in the area by scientists.

The nets have been set up with permission from the **Ministry of Environment & Energy**. The person in charge is nearby and checks them frequently. Do not try to take a bird out of the net because you may harm it. If you have a dog keep it away.

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΔΑΚΤΥΛΙΩΣΗΣ ΠΟΥΛΙΩΝ

Η ΔΑΚΤΥΛΙΩΣΗ ΤΩΝ ΠΟΥΛΙΩΝ

Η δακτυλίωση είναι μία επιστημονική μέθοδος μελέτης των άγριων πουλιών. Τοποθετώντας, στο πόδι ενός πουλιού, ένα δακτυλίδι, το οποίο έχει χαραγμένο πάνω του έναν μοναδικό κυκλικό, μπορούμε να αναγνωρίσουμε το συγκεκριμένο άτομο, σε περίπτωση που ξαναβρεθεί, ζωντανό ή νεκρό, σε οποιοδήποτε σημείο της γης.

Στην Ελλάδα υπεύθυνος φορέας για τις δακτυλίωσεις πουλιών είναι το Ελληνικό Κέντρο Δακτυλίωσης Πουλιών (ΕΚΔΠ). Τα ελληνικά δακτυλίσια έχουν χαραγμένο πάνω τους: Zoological Museum Athens University και έναν μοναδικό αριθμό «ταυτότητας». Είναι κατασκευασμένα από κράμα αλουμινίου/μαγνησίου είτε από ανοξείδωτο κάλυβα.

Τα πουλιά συλλαμβάνονται με την τοποθέτηση ειδικών δικτύων που χρησιμοποιούνται στις κατάλληλες περιόδους. Η μέθοδος αυτή χρησιμοποιείται για τη συλλογή και δακτυλίωση κυρίως μικροπουλιών (Στρουθιόμορφα).

Ο κεραιμός των πουλιών γίνεται με τρόπο που δεν επηρεάζει την περαιτέρω συμπεριφορά και επιβίωσή τους, κατά τα πρότυπα των κέντρων δακτυλίωσης όλης της Ευρώπης (www.euring.org).

Με τη μέθοδο της δακτυλίωσης μπορούν να μελετηθούν:

- Οι μεταναστεύσεις και άλλες μετακινήσεις των πτηνών
- Οι περιοχές φωλιάσματος, ανάπαυσης, διαχείμασης
- Η διαδοκασία πετρώσεων
- Οι μεταβολές του βάρους και του λίπους
- Η διάρκεια ζωής των διαφόρων ειδών
- Οι πληθυσμιακές μεταβολές
- Η θνησιμότητα
- Ο ρυθμός ανάπτυξης
- Η συμμομετρία των πτηνών

Η ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΤΩΝ ΠΟΥΛΙΩΝ

Πολλά πουλιά μεταναστεύουν δύο φορές το χρόνο για να ξεχειμωνιάσουν και να φωλιάσουν σε δασικές, για παράδειγμα, περιοχές. Η μετανάστευση είναι η τακτική και μαζική, εποχική μετακίνηση των πουλιών μεταξύ της περιοχής που αναπαράγονται και της περιοχής που διαχειμάζουν.

Μέχρι σήμερα, στον ελληνικό χώρο έχουν καταγραφεί περισσότερα από 455 είδη πουλιών. Από αυτά, άλλα είναι επιδημιολογικά, δηλαδή παραμένουν στον ίδιο τόπο όλο τον χρόνο και εκεί φωλιάζουν, ενώ άλλα είναι καλοκαιρινόι επισκέπτες που μπορεί να φωλιάζουν ή να, χειμερινόι επισκέπτες, επισκέπτες που δεν φωλιάζουν και, τέλος, περαστικοί επισκέπτες.

ΜΟΝΕΙΟ ΓΟΥΛΛΑΡΗ
ΘΥΣΙΟΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΠΕΛΑΡΓΟΣ NATURA

hbrcweb.wordpress.com
hbrcwebcenter@gmail.com

Προσέτι δακτυλίωση πουλιών που διεξάγεται στο ΕΚΔΠ στο Άλσος Συγγρού

Ένα εκ των δύο banner

ΟΙ ΦΙΛΟΙ ΤΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΣΤΟ ΑΛΣΟΣ ΣΥΓΓΡΟΥ

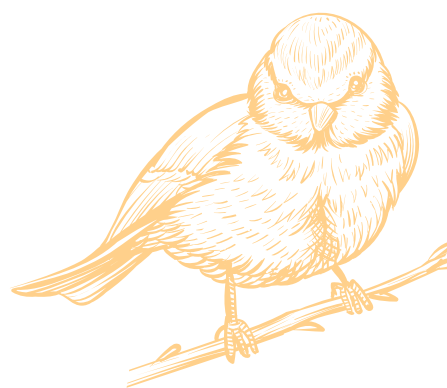
Το Σάββατο 19 Οκτωβρίου 2024 διοργανώθηκε επίσκεψη στο Δάσος Συγγρού από τους Φίλους του Μουσείου Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας.

Οι συμμετέχοντες είδαν όλη τη διαδικασία των δακτυλιώσεων πουλιών και ενημερώθηκαν για τη σημασία τους και τις δράσεις του ΕΚΔΠ από τη Δρ Μαρία Δημάκη.

(φωτ. Κωνσταντίνα Σαββαΐδη / Φίλοι ΕΜουΦΙΓ)

Μαρία Δημάκη
Ελληνικό Κέντρο Δακτυλίωσης
Πουλιών/
Εθνικό Μουσείο Φυσικής Ιστορίας
Γουλανδρή
Δρ βιολογικών επιστημών
E-mail: mdim@gnhm.gr

ΤΟ ΕΚΔΠ

Το Ε.Κ.Δ.Π. ιδρύθηκε το 1989 με σκοπό να συντονίζει τις δακτυλιώσεις άγριων πουλιών στην Ελλάδα και να διαχειρίζεται τα δεδομένα που συλλέγονται από τα δακτυλιωμένα πουλιά.

Μεταξύ των αρμοδιοτήτων και δράσεων του Ε.Κ.Δ.Π. είναι η επίβλεψη και υποστήριξη των δακτυλιώσεων που γίνονται στην Ελλάδα, η διεκπεραίωση των επανευρέσεων δακτυλιωμένων πουλιών που προέρχονται τόσο από την Ελλάδα όσο και από το εξωτερικό, η αρχειοθέτηση και οργάνωση των δεδομένων που προκύπτουν από τις δακτυλιώσεις και από τις επανευρέσεις, η εκπαίδευση νέων δακτυλιωτών, και η διεξαγωγή κοινών προγραμμάτων με άλλα κέντρα δακτυλίωσης, με την Ορνιθολογική Εταιρεία και άλλες περιβαλλοντικές οργανώσεις που ασχολούνται με τη προστασία των άγριων πουλιών. Το Ε.Κ.Δ.Π. εκπροσωπεί την Ελλάδα στο Euring (European Union for Bird Ringing).

E-mail: ringing@hbrc.gr

Ιστότοπος: www.hbrc.gr

ΤΟ EURING

Το Euring (European Union for Bird Ringing) είναι η οργάνωση που συντονίζει τα κέντρα δακτυλίωσης όλης της Ευρώπης.

Κεντρικός στόχος του είναι η επιστημονική και διαχειριστική συνεργασία μεταξύ όλων των κέντρων δακτυλίωσης, όπως είναι η ανταλλαγή πληροφοριών για επανευρέσεις δακτυλιωμένων πουλιών σε άλλες χώρες. Παράλληλα, προωθεί την ανάπτυξη και διατήρηση υψηλών προδιαγραφών στη διεξαγωγή των δακτυλιώσεων, υποστηρίζει και ενθαρρύνει την επιστημονική έρευνα με αντικείμενο τα πουλιά, ιδιαίτερα μελέτες που βασίζονται σε «ατομικά αναγνωρίσιμα» πουλιά, καθώς και τη χρήση των δεδομένων από τις δακτυλιώσεις για την προστασία και διατήρηση των πουλιών. Διεξάγει κοινά προγράμματα με συνεργασία πολλών κέντρων δακτυλίωσης, και συλλέγει και οργανώνει τα δεδομένα από όλα τα μέλη - κέντρα δακτυλίωσης σε μια κοινή βάση δεδομένων, το Euring Data Bank.

Ιστότοπος: www.euring.org

